

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2006. gada 30. maijā *

Lieta T-87/94

J. C. Blom, ar dzīvesvietu Blokerā [*Blokker*] (Nīderlande), un citi prasītāji, kuru vārdi ir norādīti pielikumā, ko sākotnēji pārstāvēja H. Bronkhorsts [*H. Bronkhorst*] un E. Peinakers Hordeiks [*E. Pijnacker Hordijk*], advokāti, pēc tam Peinakers Hordeiks,

prasītājs,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko sākotnēji pārstāvēja A. Brautigams [*A. Brautigam*] un A. M. Kolerta [*A.-M. Colaert*], pārstāvji, pēc tam Kolerta,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

Eiropas Kopienu Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja T. van Reins [*T. van Rijn*], pārstāvis, kam palīdz H. J. Rabe [*H.-J. Rabe*], advokāts, pēc tam van Reins, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

par prasību atlīdzināt zaudējumus saskaņā ar EKL 178. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 235. pants) un EKL 215. panta otro daļu (jaunajā redakcijā — EKL 288. panta otrā daļa), ko prasītājs, iespējams, cietis tādēļ, ka viņam tika liegts pārdot pienu, piemērojot Padomes 1984. gada 31. marta Regulu (EEK) Nr. 857/84, ar ko pieņem vispārīgus noteikumus Regulas (EEK) Nr. 804/68 5.c pantā minētās nodevas piemērošanai piena un piena produktu nozarē (OV L 90, 13. lpp.), kas ir papildināta ar Komisijas 1984. gada 16. maija Regulu (EEK) Nr. 1371/84, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Regulas Nr. 804/68 5.c pantā minētās papildu nodevas piemērošanai (OV L 132, 11. lpp.).

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA
(piektā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], tiesneses M. E. Martinša Ribeiru [*M. E. Martins Ribeiro*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 29. novembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

- 1 Padomes 1977. gada 17. maija Regula (EEK) Nr. 1078/77, ar ko ievieš piemaksprēmiju sistēmu par piena un piena produktu nepārdošanu un piena govju ganāmpulku pārveidošanu (OV L 131, 1. lpp.), paredzēja izmaksāt nepārdošanas piemaksprēmiju vai pārveidošanas piemaksprēmiju ražotājiem, kas apņemas nepārdot pienu vai piena produktus piecu gadu nepārdošanas periodā vai nepārdot pienu vai piena produktus un pārveidot savus piena govju ganāmpulkus tā, lai ražotu gaļu četru gadu pārveidošanas periodā.
- 2 Piena ražotāji, kas bija uzņēmušies saistības saskaņā ar Regulu Nr. 1078/77, parasti tika dēvēti par “*SLOM* ražotājiem”, jo šāds saīsinājums bija cēlies no nīderlandiešu izteiciena “*slachten en omschakelen*” (nokaut un pārveidot), kas raksturoja viņu pienākumus atbilstoši nepārdošanas vai pārveidošanas sistēmai.
- 3 Atbilstoši Padomes 1984. gada 31. marta Regulai (EEK) Nr. 856/84, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 804/68 par piena un piena tirgus kopīgo organizāciju (OV L 90, 10. lpp.), un Padomes 1984. gada 31. marta Regulai (EEK) Nr. 857/84, ar ko nosaka vispārīgus noteikumus Regulas Nr. 804/68 5.c pantā norādīto atskaitījumu piemērošanai piena un piena produktu nozarē (OV L 90, 13. lpp.), kopš 1984. gada

1. aprīļa ir izveidota papildu nodeva, ko iekasē par piegādātā piena daudzumu, kas ir pārsniedzis references daudzumu, ko nosaka katram uzpircējam katrai dalībvalstij garantētā kopējā daudzuma ietvaros. References daudzums, kas ir atbrīvots no papildu nodevas, bija vienāds ar piena vai pienam līdzvērtīgu produktu daudzumu, ko piegādā ražotājs un ko uzpērk piena pārstrādes uzņēmums atbilstoši valsts izvēlētai formulai atsauces gada laikā, kas attiecībā uz Nīderlandes Karalisti bija 1983. gads.

4 Sīki izstrādāti noteikumi Regulas Nr. 804/68 5.c pantā minētās papildu nodevas piemērošanai tika noteikti Komisijas 1984. gada 16. maija Regulā (EEK) Nr. 1371/84 (OV L 132, 11. lpp.).

5 Ražotāji, kas nepiegādāja pienu attiecīgās dalībvalsts rezervētā atsauces gada laikā, izpildot atbilstoši Regulai Nr. 1078/77 uzņemtās saistības, tika izslēgti no references daudzuma saņēmēju loka.

6 Ar 1988. gada 28. aprīļa spriedumiem lietā 120/86 *Mulder* (*Recueil*, 2321. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Mulder I*”) un lietā 170/86 *Von Deetzen* (*Recueil*, 2355. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Von Deetzen*”) Tiesa pasludināja par spēkā neesošu Regulu Nr. 857/84, ko papildināja Regula Nr. 1371/84 tiktāl, ciktāl tajā netika paredzēta references daudzuma piešķiršana ražotājiem, kas, izpildot apņemšanos atbilstoši Regulai Nr. 1078/77, nav piegādājuši pienu attiecīgās dalībvalsts rezervētā atsauces gada laikā.

7 Pēc spriedumiem lietā *Mulder I* un lietā *Von Deetzen*, kas minēti iepriekš 6. punktā, Padome 1989. gada 20. martā pieņēma Regulu (EEK) Nr. 764/89, ar ko grozīja Regulu Nr. 857/84 (OV L 84, 2. lpp.), kas stājās spēkā 1989. gada 29. martā, lai šajos spriedumos noteiktajiem ražotājiem piešķirtu īpašu references daudzumu, kas

veidoja 60% šo ražotāju produkcijas 12 mēnešu laikā pirms viņu nepārdošanas vai pārveidošanas saistībām atbilstoši Regulai Nr. 1078/77.

- 8 Ražotājus, kas uzņēmās nepārdošanas vai pārveidošanas saistības un kas saskaņā ar Regulu Nr. 764/89 saņēma tā saukto "īpašo" references daudzumu, dēvēja par "*SLOM I* ražotājiem".
- 9 3.a panta 1. punkta b) apakšpunkts Regulā Nr. 857/84, kas grozīta ar Regulu Nr. 764/89, paredz piešķirt references daudzumu ar nosacījumu, ka ražotājs "pieteikumā norāda pierādījumus [...], ka savā saimniecībā pilnā apmērā var saražot pieprasīto references daudzumu".
- 10 Minētās regulas 3.a panta 1. punkta pirmais ievilkums attiecās uz ražotājiem, "kuru nepārdošanas vai pārveidošanas periods saskaņā ar apņemšanos atbilstoši Regulai [...] Nr. 1078/77 beidzās vai nu pēc 1983. gada 31. decembra, vai arī pēc 1983. gada 30. septembra tajās dalībvalstīs, kurās piena ieguve no aprīļa līdz septembra mēnesim bija vismaz divreiz lielāka, nekā no nākamā gada oktobra līdz marta mēnesim".
- 11 Ar 1990. gada 11. decembra spriedumu lietā C-189/89 *Spagl (Recueil, I-4539. lpp.)* Tiesa par spēkā neesošu atzina 3.a panta 1. punkta pirmo ievilkumu Regulā Nr. 857/84, kas grozīta ar Regulu Nr. 764/89, ciktāl tas no īpaša references daudzuma saņēmēju loka saskaņā ar šo noteikumu izslēdza ražotājus, kuru nepārdošanas vai pārveidošanas periods, īstenojot apņemšanos saskaņā ar Regulu Nr. 1078/77, bija beidzies pirms 1983. gada 31. decembra vai, attiecīgos gadījumos, pirms 1983. gada 30. septembra.

- 12 Pēc iepriekš 11. punktā minētā sprieduma lietā *Spagl* Padome 1991. gada 13. jūnijā pieņēma Regulu (EEK) Nr. 1639/91, ar ko grozīja Regulu Nr. 857/84 (OV L 150, 35. lpp.), kas, atceļot tos nosacījumus, ko Tiesa atzina par spēkā neesošiem attiecībā uz laika posmu, kad beidzās nepārdošanas saistību termiņš, pieļāva īpašā references daudzuma piešķiršanu attiecīgajiem ražotājiem. Tos sauc par “*SLOM II* ražotājiem”. *SLOM II* ražotāju apakškatēgorija, tas ir, ražotāji, kuru nepārdošanas saistības saskaņā ar Regulu Nr. 1078/77 beidzās 1983. gadā, sauc par “*SLOM 1983* ražotājiem”.
- 13 Ar 1992. gada 19. maija starpspriedumu apvienotajās lietās C-104/89 un C-37/90 *Mulder* u.c./Padome un Komisija (*Recueil*, I-3061. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Mulder II*”) Tiesa atzina, ka Kopiena ir atbildīga par zaudējumiem, ko ir cietuši konkrēti piena ražotāji, kas bija uzņēmušies saistības saskaņā ar Regulu Nr. 1078/77 un tādējādi tika atturēti no piena pārdošanas, piemērojot Regulu Nr. 857/84. Tiesa aicināja lietas dalībniekus vienoties par maksājamo kompensāciju.
- 14 Ievērojot šo spriedumu, Padome un Komisija 1992. gada 5. augusta *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* publicēja Paziņojumu 92/C 198/04 (OV C 198, 4. lpp., turpmāk tekstā — “1992. gada 5. augusta paziņojums”). Atgādinādamas iepriekš 13. punktā minētā sprieduma lietā *Mulder II* sekas, iestādes pauda savu nodomu noteikt praktiskus noteikumus par kompensāciju izmaksu attiecīgajiem ražotājiem, lai izpildītu minēto spriedumu.
- 15 Līdz šo noteikumu pieņemšanai iestādes apņēmas necelt iebildumus par noilgumu, kas izriet no Eiropas Kopienu Tiesas Statūtu 46. panta, pret ražotājiem, kas izpildīja iepriekš 13. punktā minētajā spriedumā lietā *Mulder II* noteiktos kritērijus. Taču attiecīgā apņēšanās bija atkarīga no nosacījuma, ka tiesībām uz zaudējumu atlīdzību 1992. gada 5. augusta paziņojuma publicēšanas datumā vai datumā, kad ražotājs vērsās kādā no iestādēm, vēl nebija iestājies noilgums.

16 Pēc tam Padome izdeva šos praktiskos noteikumus, 1993. gada 22. jūlijā pieņemot Regulu (EEK) Nr. 2187/93, ar ko paredz piedāvāt kompensāciju dažiem piena un piena produktu ražotājiem, kuru saimnieciskā darbība uz laiku ir ierobežota (OV L 196, 6. lpp.). Ar šo regulu ražotājiem, kuriem piešķirts galīgs īpašs references daudzums, tika piedāvāta vienotas likmes atlīdzība par visiem zaudējumiem, kas tiem radušies iepriekš 13. punktā minētajā spriedumā lietā *Mulder II* minētā tiesiskā regulējuma dēļ.

17 Regulas Nr. 2187/93 14. panta trešajā daļā ir noteikts:

“Piedāvājuma nepieņemšana divu mēnešu laikā pēc tā saņemšanas nozīmē, ka nākotnē Kopienai iestādēm tas nav saistošs.” [Neoficiāls tulkojums]

18 Ar 1999. gada 13. janvāra spriedumu lietā T-1/96 *Böcker-Lensing* un *Schulze-Beiering*/Padome un Komisija (*Recueil*, II-1. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Böcker-Lensing*”) Pirmās instances tiesa atzina, ka Kopiena nav atbildīga pret ražotājiem, kuru SLOM saistību termiņš bija beidzies 1983. gadā un kas nebija nedz atsākuši piena ražošanu pirms Regulas Nr. 857/84 stāšanās spēkā, nedz veikuši pasākumus, kas varētu pierādīt viņu nodomu atsākt piena ražošanu, beidzoties nepārdošanas saistību termiņam.

19 Iepriekš 18. punktā minētajā spriedumā lietā *Böcker-Lensing* Pirmās instances tiesa tāpat nosprieda — fakts, ka prasītāji bija saņēmuši valsts iestāžu references daudzumu, nevar apgāzt tās secinājumu par Kopienas atbildības iestāšanos, jo, tā kā valsts iestāžu rīcība nav saistoša Kopienai, references daudzuma piešķiršana neierobežo jautājumu par tiesībām uz zaudējumu atlīdzību saskaņā ar EKL 288. panta otro daļu.

- 20 Ar 2000. gada 27. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-104/89 un C-37/90 *Mulder u.c./Padome un Komisija (Recueil, I-203. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Mulder III*”)* Tiesa lēma par zaudējumu atlīdzības summu, ko prasītāji bija prasījuši lietās, uz kurām attiecās iepriekš 13. punktā minētais spriedums lietā *Mulder II*.
- 21 Komisija ar 2000. gada 28. novembra Lēmumu [C(2000) 3592 galīgā redakcija], ievērojot 15. pantu Padomes 1998. gada 22. oktobra Regulā (EK) Nr. 2330/98, kas paredz piedāvāt kompensāciju piena un piena produktu ražotājiem, kuru darbība uz laiku ir ierobežota (OV L 291, 4. lpp.), atļaujot nosūtīt kompensācijas piedāvājumus ražotājiem, kuru apstākļi atbilst prasībām, lai noteiktu Kopienas atbildību, bet kuri nav ieguvuši kompensāciju saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93 vai saskaņā ar citiem noteikumiem, kas pieņemti atbilstoši Regulai Nr. 2330/98, atļāva piedāvāt zināmiem Nīderlandes ražotājiem kompensāciju, kas atbilda Tiesas noteiktajai kompensācijai iepriekš 20. punktā minētajā spriedumā lietā *Mulder III*.
- 22 Ar 2001. gada 31. janvāra spriedumiem lietā T-533/93 *Bouma/Padome un Komisija (Recueil, II-203. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Bouma*”)* un lietā T-73/94 *Beusmans/Padome un Komisija (Recueil, II-223. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Beusmans*”)* Pirmās instances tiesa noraidīja prasības pieteikumus par Kopienas ārpuslīgumisko atbildību atbilstoši EKL 235. pantam un EKL 288. panta otrajai daļai, ko bija iesnieguši divi Nīderlandes piena ražotāji, kas saskaņā ar Regulu Nr. 1078/77 bija uzņēmušies nepārdošanas saistības ar beigu termiņu 1983. gadā.
- 23 Iepriekš 22. punktā minētā sprieduma lietā *Bouma* 45. punktā (sprieduma lietā *Beusmans* 44. punktā) Pirmās instances tiesa no iepriekš 11. punktā minētā sprieduma lietā *Spagl* secināja, ka ražotāji, kuru apņemšanās beidzās 1983. gadā, prasību par zaudējumu atlīdzību var pamatot balstīt uz tiesiskās palāvības principa aizsardzību tikai tad, ja tie pierāda, ka iemesli piena ražošanas neatsākšanai references gada laikā ir saistīti ar faktu, ka ražošana bija pārtraukta uz zināmu laiku un ka šādas ražošanas organizatorisku apsvērumu dēļ viņi to nevarēja atsākt nekavējoties.

- 24 Iepriekš 22. punktā minētā sprieduma lietā *Bouma* 46. punktā (sprieduma lietā *Beusmans* 45. punktā) Pirmās instances tiesa atsaucās uz iepriekš 13. punktā minēto spriedumu lietā *Mulder II*, atzīstot:

“Turklāt no sprieduma lietā *Mulder II* un it īpaši tā 23. punkta izriet, ka Kopienas atbildība ir atkarīga no nosacījuma, ka ražotāji ir skaidri izteikuši savu nodomu atsākt piena ražošanu pēc nepārdošanas saistību beigām. Lai prettiesiskums, kura rezultātā par spēkā neesošām tika atzītas regulas, kuras bija *SLOM* ražotāju situācijas rašanās pamatā, radītu šiem ražotājiem tiesības uz zaudējumu atlīdzību, tiem bija jāsakaras ar traucējumiem atsākt piena ražošanu. Tas nozīmē, ka ražotāji, kuru saistības beidzās pirms Regulas Nr. 857/84 stāšanās spēkā, ražošanu atsāka vai vismaz centās to darīt, veicot ieguldījumus vai remontdarbus vai saglabājot šai ražošanai vajadzīgo aprīkojumu (šajā sakarā skat. ģenerālvokāta van Gervenā [..] secinājumus lietā *Mulder II, Recueil*, I-3094. lpp., 30. punkts).”

- 25 Attiecībā uz prasītāju situāciju Pirmās instances tiesa iepriekš 22. punktā minētā sprieduma *Bouma* 48. punktā (sprieduma lietā *Beusmans* 47. punktā) atzina:

“Tā kā prasītājs neatsāka piena ražošanu laikā no nepārdošanas saistību beigu datuma [..] līdz datumam, kad stājās spēkā kvotu sistēma, t.i., 1984. gada 1. aprīlī, viņam, lai prasība par zaudējumu atlīdzību būtu pamatota, ir jāpierāda, ka viņš plānoja ražošanu atsākt, beidzoties nepārdošanas saistību termiņam, un ka tas nebija iespējams Regulas Nr. 857/84 stāšanās spēkā dēļ.”

- 26 Ar 2004. gada 29. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās C-162/01 P un C-163/01 P *Bouma* un *Beusmans*/Padome un Komisija (*Recueil*, I-4509. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*”) Tiesa noraidīja apelācijas sūdzības par iepriekš 22. punktā minēto spriedumu lietā *Bouma* un par iepriekš 22. punktā minēto spriedumu lietā *Beusmans*.

27 Iepriekš 26. punktā minētā sprieduma apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans* 62. un 63. punktā Tiesa nolēma:

“62 Pirmās instances tiesa, pamatojoties uz spriedumu lietā *Spagl* [sk. iepriekš 11. punktu], sprieduma lietā *Bouma* 45. punktā (sprieduma lietā *Beusmans* 44. punktā) vienīgi secināja, ka ražotājiem, kuru saistības beidzās 1983. gadā, ir jāpierāda, ka iemesli piena ražošanas neatsākšanai references gada laikā ir saistīti ar faktu, ka ražošana bija pārtraukta uz zināmu laiku un ka šādas ražošanas organizatorisku apsvērumu dēļ viņi to nevarēja atsākt nekavējoties.

63 Šādā sprieduma lietā *Spagl* [sk. iepriekš 11. punktu] interpretācijā nav pieļauta kļūda.”

28 Iepriekš 26. punktā minētā sprieduma apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans* 72. punktā Tiesa atzina:

“[...] vajadzīgie nosacījumi, lai personas *Bouma* [*Bouma*] un *Beusmans* [*Beusmans*] kā *SLOM 1983* ražotāji varētu prasīt zaudējumu atlīdzību, var vienīgi izrietēt no šīs jomas noteikumu Tiesas interpretācijas. Regula Nr. 1639/91 groza 3.a pantu Regulā Nr. 857/84, kas ir grozīta ar Regulu Nr. 764/89, attiecībā uz īpaša references daudzuma piešķiršanu, taču neparedz vajadzīgos nosacījumus, lai *SLOM 1983* ražotājs varētu prasīt zaudējumu atlīdzību. Zaudējumu atlīdzība atbilstoši Regulai Nr. 2187/93 ir autonomas jautājums, jo sistēma, kas izveidota ar minēto regulu, ir alternatīva strīdu tiesiskam atrisinājumam un piedāvā papildu iespēju saņemt kompensāciju (Tiesas 2001. gada 9. oktobra spriedums apvienotajās lietās no C-80/99 līdz C-82/99 *Flemmer u.c., Recueil*, I-7211. lpp., 47. punkts).”

29 Iepriekš 26. punktā minētā sprieduma apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans* 89. un 90. punktā Tiesa nosprieda:

“89 Pretēji *Boumas* un *Beusmansa* apgalvojumiem Pirmās instances tiesa sprieduma lietā *Bouma* 46. punktā (sprieduma lietā *Beusmans* 45. punktā) varēja izdarīt vispārēju secinājumu, ka Kopienas atbildība ir atkarīga no nosacījuma, ka ražotāji ir skaidri izteikuši savu nodomu atsākt piena ražošanu pēc viņu nepārdošanas saistību beigām.

90 Tādējādi Pirmās instances tiesa sprieduma lietā *Bouma* 46. punktā (sprieduma lietā *Beusmans* 45. punktā) varēja izvirzīt prasību, ka *SLOM 1983* ražotājam, beidzoties saskaņā ar Regulu Nr. 1078/77 uzņemtajām saistībām, ir jāizsaka nodoms atjaunot piena ražošanu, vai nu atsākot to ražot, vai tāpat kā *SLOM I* ražotāju gadījumā vismaz veicot pasākumus šajā sakarā, kā, piemēram, izdarot ieguldījumus vai remontdarbus vai saglabājot šai ražošanai vajadzīgo aprīkojumu.”

30 Iepriekš 26. punktā minētā sprieduma apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans* 100. un 101. punktā Tiesa nolēma:

“100 Šajā sakarā ir jānorāda, kā to uzsver ģenerālvokāte savu secinājumu 125. punktā, ka pierādīšanas pienākums, ko Pirmās instances tiesa ir noteikusi pārsūdzētajos spriedumos, atbilst pastāvīgajai judikatūrai, saskaņā ar kuru prasītājam ir jāpierāda, ka dažādie nosacījumi par Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanos ir izpildīti. Tā kā šāda atbildība var iestāties tikai tad, ja ražotājs pierāda savu nodomu atsākt piena pārdošanu, vai nu atsākot piena ražošanu pēc nepārdošanas saistību beigām, vai arī

citādi izsakot šādu nodomu, zaudējumu atlīdzības prasītājam ir jāpierāda šāda nodoma patiesums.

- 101 Runājot par iebildumu, ka Bouma un Beusmans nevarēja paredzēt sekas, kādas rastos, ja ražošana netiktu atsākta līdz 1984. gada 1. aprīlim, ir jānorāda, ka viņiem tāpat kā jebkuram ražotājam, kas vēlējas uzsākt piena ražošanu, vajadzēja paredzēt, ka uz viņiem attieksies visi noteikumi par tirgus politiku, kas šajā laika posmā pieņemti. Tādēļ viņi nevar leģitīmi pieņemt, ka ražošanu varēs atsākt ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi bija spēkā iepriekš (šajā sakarā skat. spriedumu lietā *Mulder I*, 23. punkts).”

Prāvas rašanās fakti

- 31 Prasītājs, piena ražotājs Nīderlandē, 1978. gada 1. oktobrī saskaņā ar Regulu Nr. 1078/77 uzņēmas nepārdošanas saistības, kas beidzās 1983. gada 1. oktobrī.
- 32 Prasītājs piena ražošanu neatsāka ne pēc viņa saistību termiņa beigām, ne pirms Regulas Nr. 857/84 stāšanās spēkā.
- 33 Pēc Regulas Nr. 1639/91 pieņemšanas prasītājs Nīderlandes iestādēm lūdza piešķirt īpašu pagaidu references daudzumu, kas viņam tika piešķirts no 1991. gada 15. jūnija un kas vēlāk kļuva par īpašu galīgo references daudzumu.

- 34 Saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93 Nīderlandes iestādes Kopienas vārdā prasītājam piedāvāja zaudējumu atlīdzību 114 778,61 Nīderlandes guldeņu (NLG) apmērā.
- 35 Prasītājs, uzskatot zaudējumu novērtējumu par kilogramu pārāk zemu un ņemot vērā faktu, ka piedāvājumā nebija paredzēti kompensācijas procenti vai vismaz kompensācija par naudas vērtības kritumu laika posmā līdz 1992. gada 19. maijam, noraidīja zaudējumu atlīdzības piedāvājumu, kas bija izteikts saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93.
- 36 Prasītājam netika piedāvāta zaudējumu atlīdzība saskaņā ar Regulu Nr. 2330/98.
- 37 Pēc pārrunām, kas starp *SLOM* ražotāju pārstāvjiem un Komisijas pārstāvjiem norisinājās 2000. gada otrajā semestrī, tika panākta vienošanās par summām, kādas *SLOM 1983* ražotāji, tostarp prasītājs, varētu pieprasīt kā zaudējumu atlīdzību, ja tiktu pierādīta Kopienas atbildība attiecībā uz šo ražotāju grupu.

Process

- 38 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 1994. gada 25. februārī, prasītāji *T. H. Clemens, N. J. G. M. Costongs, W. A. J. Derks, R. P. Geertsema, W. Hermsen, P. Hogenkamp, J. H. Kelder, B. A. Kokkeler, G. M. Kuijs, E. J. Liefting, J. H. Nieuwenhuizen, D. J. Preuter, H. Rossel, A. J. M. Sturkenboom, J. J. de Wit, J. C. Blom, A. J. Keurhorst, A. J. Scholten* un *G. E. J. Wilmink* cēla šo prasību. Prasības pieteikums tika reģistrēts ar lietas numuru T-87/94.

- 39 Ar Pirmās instances tiesas otrās palātas priekšsēdētāja 1994. gada 31. augusta rīkojumu lietas no T-530/93 līdz T-533/93, no T-1/94 līdz T-4/94, T-11/94, T-53/94, T-71/94, no T-73/94 līdz T-76/94, T-86/94, T-87/94, T-91/94, T-94/94, T-96/94, no T-101/94 līdz T-106/94, no T-118/94 līdz T-124/94, T-130/94 un T-253/94 tika apvienotas.
- 40 Ar Pirmās instances tiesas otrās palātas 1994. gada 31. augusta rīkojumu tiesvedība šajās lietās tika apturēta līdz iepriekš 20. punktā minētā sprieduma pasludināšanai lietā *Mulder III*.
- 41 Ar Pirmās instances tiesas pirmās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētāja 1995. gada 24. februāra rīkojumu lietas T-372/94 un T-373/94 tika apvienotas ar lietām, kas minētas šī sprieduma 39. punktā.
- 42 1998. gada 30. septembrī Pirmās instances tiesā notika neformāla sanāksme, kurā piedalījās lietas dalībnieku pārstāvji. Šajā sanāksmē lietas dalībniekiem bija iespēja sniegt savus apsvērumus par Pirmās instances tiesas analītisko klasifikāciju par lietām, kuru ietvaros "C" kategorija attiecās uz tiem *SLOM* ražotājiem, kuriem tika piedāvāta zaudējumu atlīdzība saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93 un kas to bija noraidījuši zaudējumu novērtējuma metodes dēļ, kā arī prasības noilguma dēļ, uz ko atsaucās iestādes.
- 43 Ar vēstuli, kas Pirmās instances tiesas kancelejā reģistrēta 2001. gada 24. janvārī, prasītāji *T. H. Clemens, N. J. G. M. Costongs, W. A. J. Derks, R. P. Geertsema, W. Hermsen, P. Hogenkamp, J. H. Kelder, G. M. Kuijs, E. J. Liefting, J. H. Nieuwenhuizen, D. J. Preuter, A. J. M. Sturkenboom* un *J. J. de Wit* atteicās no savām prasībām lietā T-87/94.

- 44 Ar Pirmās instances tiesas ceturtās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētāja 2001. gada 15. marta rīkojumu iepriekš minētās lietas dalībnieku vārdi tika svītroti no prasītāju saraksta lietā T-87/94.
- 45 2002. gada 17. janvārī Pirmās instances tiesā notika neformāla sanāksme, kurā piedalījās lietas dalībnieku pārstāvji. Lietas dalībnieki vienojās par paraugprāvas izvēli no *SLOM* ražotāju I kategorijas gadījumā, ja Tiesa apstiprinātu iepriekš 22. punktā minētos spriedumus lietā *Bouma* un lietā *Beusmans*, un prasītājam J. Bloumam [*J. Blom*] tika atļauts šajā paraugprāvā iesniegt aktualizētu prasības pieteikumu.
- 46 2003. gada 5. februārī prasītājs J. Bloums Pirmās instances tiesas kancelejā iesniedza aktualizētu prasības pieteikumu un pavadvēstulē prasīja, lai tiktu atjaunota tiesvedība par viņa prasību un lai šī lieta tiktu izvēlēta kā paraugprāva.
- 47 Ar vēstulēm, kas attiecīgi tika reģistrētas 2003. gada 21. februārī un 7. martā, Padome un Komisija sniedza savus apsvērumus par tiesvedības atjaunošanu lietā T-87/94 attiecībā uz prasītāju.
- 48 Padome prasīja, ka tiesvedībā jāizskata tikai jautājumi, kas uzdoti aktualizētajā prasības pieteikumā un kas nav bijuši strīdus priekšmets lietās, kurās pasludināti iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma* un lietā *Beusmans*. Komisijas piekrišana par lietas T-87/94 izvēli kā paraugprāvu bija spēkā ar nosacījumu, ka Pirmās instances tiesa nepieņems nevienu lēmumu, iekams tiks pasludināts iepriekš 26. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*.

- 49 Ar Pirmās instances tiesas pirmās palātas priekšsēdētāja 2003. gada 26. marta rīkojumu pēc lietas dalībnieku uzklaušanās lieta T-87/94 attiecībā uz prasītāju tika atdalīta no apvienotajām lietām, kas minētas šī sprieduma 39. punktā, un tiesvedība lietā T-87/94 tika atjaunota.
- 50 Ar Pirmās instances tiesas plēnuma 2003. gada 2. jūlija lēmumu lieta tika nodota izskatīšanai palātai trīs tiesnešu sastāvā, šajā gadījumā, pirmajai palātai.
- 51 Ar Pirmās instances tiesas pirmās palātas priekšsēdētāja 2004. gada 28. maija rīkojumu šo lietu tika nolemts izskatīt prioritāri saskaņā ar Reglamenta 55. panta 2. punktu.
- 52 Tā kā Pirmās instances tiesas palātu sastāvs mainījās jaunā juridiskā gada sākumā, tiesnesis referents tika pārcelts amatā piektajā palātā, līdz ar ko šī lieta tika nodota izskatīšanai piektajai palātai.
- 53 Pamatojoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Pirmās instances tiesa (piektā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu bez iepriekšējas pierādījumu savākšanas. Taču procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Pirmās instances tiesa aicināja prasītāju atbildēt uz rakstiskiem jautājumiem un Padomi aicināja atbildēt uz vienu rakstisku jautājumu, ko tās izpildīja noteiktajā termiņā. Pirmās instances tiesa aicināja arī Komisiju iesniegt kādu dokumentu. Komisija šo lūgumu izpildīja noteiktajā termiņā.
- 54 2005. gada 29. novembra tiesas sēdē tika uzklauti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un atbildes uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem jautājumiem.

Lietas dalībnieku prasījumi

55 Prasītāja prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- piespriest Kopienai samaksāt summu EUR 68 896,57 apmērā un procentus no šīs summas ar likmi 8% gadā, skaitot no 1992. gada 19. maija līdz maksājuma izpildes datumam;
- piespriest Kopienai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

56 Padomes prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt;
- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

57 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt kā nepamatotu;
- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

- 58 Prasītājs uzskata, ka nosacījumi par Kopienas atbildības iestāšanos ir izpildīti un ka Padomes apgalvotā daļējā noilguma iestāšanās attiecībā uz viņa prasību nav atzīstama, kas turklāt pārsniedz šajā tiesvedībā notikušo tiesisko debašu ietvarus, ko lietas dalībnieki ir noteikuši sadarbības sanāksmēs.
- 59 Pirmās instances tiesa uzskata, ka šajā gadījumā jautājuma par noilgumu vērtējumā vispirms ir jānosaka, vai Kopienas atbildība saskaņā ar EK līguma 215. panta otro daļu (jaunajā redakcijā — EKL 288. panta otrā daļa) vispār var iestāties un apstipriņošanās atbildes gadījumā — līdz kuram datumam (šajā sakarā skat. iepriekš 22. punktā minētos Pirmās instances tiesas spriedumus lietā *Bouma*, 28. punkts; lietā *Beusmans*, 27. punkts, un 2002. gada 7. februāra spriedumu lietā T-199/94 *Gosch/Komisija*, *Recueil*, II-391. lpp., 40. punkts).

Par Kopienas atbildību

Lietas dalībnieku argumenti

- 60 Prasītāja argumentāciju veido trīs daļas. Pirmkārt, prasītājs atgādina tiesības, kas izriet no viņa *SLOM* ražotāja statusa, un apgalvo, ka nevar atšķirīgi attiekties pret dažādām *SLOM* ražotāju kategorijām attiecībā uz Kopienas atbildību, kas izriet it sevišķi no kompensācijas piedāvājuma, kas tam tika izteikts saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93, kā arī no iestāžu rīcības pēc šīs regulas pieņemšanas. Otrkārt, prasītājs apgalvo, ka pastāv atšķirības starp viņa situāciju un to prasītāju situāciju, uz kuriem attiecās spriedumi iepriekš 18. punktā minētajā lietā *Böcker-Lensing*, iepriekš

22. punktā minētajā lietā *Bouma* un iepriekš 22. punktā minētajā lietā *Beusmans*. Treškārt, tas apstrīd nosacījumus par zaudējumu atlīdzības piešķiršanu, kas piedāvāta saskaņā ar Regulu Nr. 2330/98, kā tos ir raksturojušas atbildētājas.

61 Pirmkārt, prasītājs atgādina, ka viņš ir *SLOM* ražotājs un ka uz visiem *SLOM* ražotājiem attiecas fakts, ka Kopienų likumdevējs, 1984. gadā pieņemot piena kvotu sistēmu, apzināti tiem ir liedzis iespēju saņemt piena kvotu, kas ir atbrīvota no papildmaksājumiem, ko dēvē par “references daudzumu”. Tas norāda, ka šajā sistēmā visiem Kopienų ražotājiem bija paredzēts piešķirt kvotu, kas ir tieši saistīta ar faktisko ražošanu “references gadā”, taču gandrīz neviens *SLOM* ražotājs pienu neražoja references 1983. gadā, jo 1978. un turpmākajos gados tie bija uzņēmušies nepārdošanas saistības, tādējādi, beidzoties to nepārdošanas saistībām, tie nevarēja pretendēt uz piena kvotām.

62 Turklāt prasītājs atgādina spriedumu iepriekš 6. punktā minētajā lietā *Mulder I*, iepriekš 11. punktā minētajā lietā *Spagl* un iepriekš 13. punktā minētajā lietā *Mulder II* nozīmi, kā arī faktu, ka saskaņā ar iepriekš 13. punktā minēto spriedumu lietā *Mulder II* Kopienai ir pienākums atlīdzināt kaitējumu, kas neiegūtās peļņas dēļ ir nodarīts *SLOM* ražotājiem, tostarp viņam, kuri radušies laika posmā, kurā tiem prettiesiski tika liegts ražot pienu, tas ir, no datuma, kad beidzās viņu nepārdošanas saistības, līdz brīdim, kad viņi varēja pieteikties uz īpašu references daudzumu.

63 Visbeidzot prasītājs apgalvo, ka no zaudējumu atlīdzības piedāvājumiem, kas izteikti saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93, kurā paredzēts, ka visi piena ražotāji atbilstoši atbildētāju teiktajam var pretendēt uz zaudējumu atlīdzību saskaņā ar iepriekš 13. punktā minēto spriedumu lietā *Mulder II*, tostarp viņš, izriet, ka Kopiena ir izteikti atzinusi savu atbildību pret *SLOM* ražotājiem, kas ir saņēmuši galīgo

references daudzumu saskaņā ar Regulu Nr. 764/89 un Regulu Nr. 1639/91, turklāt prasītājs pieder ražotāju kategorijai, kas ir saņēmuši references daudzumu saskaņā ar šo pēdējo regulu.

64 Pamatojot šādu Kopienas atbildības atzīšanu, prasītājs izvirza argumentus, kas balstīti ne tikai uz iepriekš 11. punktā minēto spriedumu lietā *Spagl* un iepriekš 13. punktā minēto spriedumu lietā *Mulder II*, kas tika pasludināti pirms Regulas Nr. 2187/93, uz 1992. gada 5. augusta paziņojumu, Komisijas 1993. gada 21. aprīļa piedāvājumu [COM(93) 161 galīgais variants, turpmāk tekstā — “1993. gada 21. aprīļa piedāvājums”] par Regulu Nr. 2187/93, kā arī pašu Regulu Nr. 2187/93, bet arī uz iestāžu rīcību un judikatūru, kas pieņemta pēc minētās regulas, — argumentus, kas skaidri pierāda, ka nekādas atšķirības nav tikušas izvirzītas starp *SLOM 1983* ražotājiem un ražotājiem, kas ir klasificējami kā *SLOM 1984* ražotāji.

65 Šajā sakarā prasītājs izvirza šādus apsvērumus.

66 Runājot par faktiem pirms Regulas Nr. 2187/93 pieņemšanas, prasītājs apgalvo, ka, pirmkārt, iepriekš 11. punktā minētajā spriedumā lietā *Spagl*, kura galvenais priekšmets bija tiesību un pienākumu noteikšana *SLOM 1983* ražotājiem, kura kategorijai pieder arī prasītājs, Tiesa atzina, ka šiem ražotājiem bija tiesības uz references daudzumu atbilstoši tam pašam pamatam kā *SLOM 1984* ražotājiem. Šis spriedums bija viens no iemesliem, kas Padomei lika atcelt Regulu Nr. 1639/91, saskaņā ar kuru pret *SLOM 1983* ražotājiem saistībā ar references daudzuma piešķiršanu attiecās tāpat kā pret *SLOM 1984* ražotājiem, kur vienīgā atšķirība pastāvēja attiecībā uz īpaša references daudzuma piešķiršanu pēc vēlāka datuma.

67 Otrkārt, prasītājs norāda, ka iepriekš 13. punktā minētajam spriedumam *Mulder II*, kas bija paraugprāva, pamatā esošā lieta tāpat kā iepriekš 11. punktā minētajam spriedumam *Spagl* pamatā esošā lieta ir attiecināma uz visiem *SLOM II* ražotājiem,

tostarp *SLOM 1983* ražotājiem, kas turklāt savu interešu aizsardzībai bija apvienojušies organizācijā (*Stichting SLOM*) un kurus kopīgi pārstāvēja advokāti gan formālās un neformālās sanāksmēs Tiesā un Pirmās instances tiesā, gan pārrunās ar atbildētājām par piešķiramo zaudējumu atlīdzību, ievērojot iepriekš 13. punktā minēto spriedumu lietā *Mulder II*. Tāda pati pārlicība bija arī atbildētājām, kas šajā sakarā nekad nav atšķirīgi izturējušās pret *SLOM 1983* ražotājiem un *SLOM 1984* ražotājiem.

- 68 Treškārt, prasītājs norāda, ka pēc iepriekš 13. punktā minētā sprieduma lietā *Mulder II* atbildētājas 1992. gada 5. augusta paziņojumā atklāja, ka tās pieņems praktiskus noteikumus par zaudējumu atlīdzību, kas ir pārskaitāma visiem *SLOM* ražotājiem, nevis tikai prasītājiem, uz kuriem attiecas minētais spriedums, šajā sakarā neizvirzot nekādas atšķirības atbilstoši iepriekš 11. punktā minētajam spriedumam lietā *Spagl* starp *SLOM 1983* ražotājiem un *SLOM 1984* ražotājiem.
- 69 Fakts, ka Komisija plānoja vienlīdzīgi izturēties pret *SLOM I* un *SLOM II* ražotājiem, nešaubi izrietēja no 1993. gada 21. aprīļa piedāvājuma pamatojuma.
- 70 Šajā sakarā prasītājs atgādina iepriekš minētā piedāvājuma tekstu, kas ir izklāstīts ar virsrakstu "Juridiskie aspekti: princips":

"Risinājums ir ar dalībvalstu starpniecību visiem attiecīgajiem ražotājiem piedāvāt mierizlīgumu, kas ir pieņemams kā gala maksājums. Atteikuma gadījumā ražotājam nav citas izvēles kā vērsties Tiesā un mēģināt pierādīt, ka viņa zaudējumi ir lielāki par piedāvāto atlīdzību, uzņemoties izdevumus, riskus un attiecīgo maksājumu turpmāku termiņu novilcināšanu. Ņemot vērā, ka piedāvājuma summas ir aprēķinātas ļoti dāsnī, tiek cerēts, ka šādā veidā izdosies atrisināt lielāko daļu lietu."

- 71 Prasītājs uzskata, ka no minētā priekšlikuma izriet, ka iestādes patur sev tikai tiesības apstrīdēt zaudējumu apjomu, nevis “attiecīgo ražotāju” loku gadījumā, ja priekšlikums netiek pieņemts.
- 72 Turklāt prasītājs apgalvo, ka no Regulas Nr. 2187/93 apsvērumu teksta izriet, ka tam bija kolektīva mierizliguma priekšlikuma raksturs, kas tika piedāvāts visiem piena ražotājiem, kuri bija saņēmuši galīgo references daudzumu, kāds bija viņš pats, un ka nekādas atšķirības netika noteiktas ne starp *SLOM I* un *SLOM II* ražotājiem, ne starp *SLOM 1983* un *SLOM 1984* ražotājiem.
- 73 Runājot par iestāžu rīcību un judikatūru pēc Regulas Nr. 2187/93 pieņemšanas, prasītājs uzsver, ka Komisijas pārstāvji nav snieguši nekādas norādes, pirmkārt, regulāras saziņas ietvaros, ko tā kopš vairākiem gadiem ir rīkojusi ar Nīderlandes *SLOM* ražotāju advokātiem, otrkārt, neformālās sanāksmēs Pirmās instances tiesā, treškārt, citu Pirmās instances tiesā iesniegto prasību par zaudējumu atlīdzību ietvaros, ceturtkārt, it sevišķi “noilguma lietās” un to regulējumā, piekšķārt, to zaudējumu atlīdzības prasību regulējuma ietvaros, attiecībā uz kurām Kopienas atbildība ir atzīta tikai pēc 1993. gada, tādējādi vēloties paturēt tiesības atgriezties pie jautājuma par Kopienas atbildības atzīšanu, kā tas arī izriet no Regulas Nr. 2187/93 un kompensācijas piedāvājumiem, kas izteikti, pamatojoties uz šo regulu.
- 74 Prasītājs atgādina, ka, pirmkārt, procedūras par zaudējumu atlīdzības prasībām Pirmās instances tiesā, kuras ir cēlušies ražotāji, kas atteicās no kompensācijas piedāvājumiem atbilstoši Regulai Nr. 2187/93, tostarp prasītājs, tika apturētas līdz iepriekš 20. punktā minētā sprieduma pasludināšanai lietā *Mulder III*. Saskaņā ar prasītāja teikto, atbildētājas apzinājās, ka šī sprieduma pamatā esošā lieta bija paraugprāva attiecībā uz visiem Nīderlandes *SLOM* ražotājiem, kuriem bija piešķirts galīgais references daudzums, kā tas jo īpaši izriet no dažādām neformālām sanāksmēm, kuras rīkoja Pirmās instances tiesa, lai apspriestu procesa virzību

vairākās lietās, kuras bija ierosinājuši *SLOM* ražotāji. Šajā sakarā prasītājs apstiprina, ka atbildētājas neapstrīd faktu, ka starp *SLOM 1983* un *SLOM 1984* ražotājiem netika izvirzītas nekādas atšķirības. Turklāt kā vienīgais šīs lietas izņēmums bija fakts, ka atbildētājas neapstrīdēja Kopienas atbildību pret ražotājiem, kuri prasības cēla pēc tam, kad bija atteikušies no kompensācijas piedāvājumiem, kuri tika izteikti saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93, tātad ražotājiem, attiecībā pret kuriem šī atbildība tika jau iepriekš atzīta.

75 Prasītājs piebilst, ka no brīža, kad tika pieņemta Regula Nr. 2187/93, atbildētājas apzinājās, ka vairums *SLOM* ražotāju kompensācijas piedāvājumu, kāds bija noteikts minētajā regulā, nevarēja pieņemt to iemeslu dēļ, kas izklāstīti procesuālajos dokumentos lietā, kurā pasludināts iepriekš 13. punktā minētais spriedums lietā *Mulder II*, kā arī vairākos prasības pieteikumos, kas Pirmās instances tiesā 1993. un 1994. gadā tika iesniegti Nīderlandes *SLOM* ražotāju vārdā, tostarp prasītāja vārdā. Turklāt iepriekšējās apspriedes ar prasītāju advokātiem lietās, kuras skar iepriekš 13. punktā minētais spriedums lietā *Mulder II* un iepriekš 20. punktā minētais spriedums lietā *Mulder III*, pieteikami pierādīja Komisijai, ka kompensācijas summas par kilogramu, kas noteiktas Regulā Nr. 2187/93, ir pārāk zemas, lai atlidzinātu Nīderlandes ražotāju zaudējumus.

76 Prasītājs uzskata, ka tieši šāda viedokļa dēļ pārējie *SLOM* ražotāji neizvirzīja iebildumus par to, ka attiecībā uz prasībām, ko tie bija cēlušī Pirmās instances tiesā, tiesvedība tika apturēta līdz iepriekš 20. punktā minētā Tiesas sprieduma pasludināšanai lietā *Mulder III*, jo viņi uzskatīja, ka pret viņiem attieksies pilnīgi tāpat, kā pret prasītājiem lietās, kuras skar iepriekš 13. punktā minētais spriedums lietā *Mulder II* un iepriekš 20. punktā minētais spriedums lietā *Mulder III*. Atbildētāju pārstāvju un Nīderlandes *SLOM* ražotāju advokātu apspriedēs nekad netika izvirzīta doma par to, ka atbildētājas attiecībā uz kādu Nīderlandes *SLOM* ražotāju daļu tomēr varētu atzīt Kopienas atbildību, kas izriet no piedāvājumiem, kuri izteikti saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93.

- 77 Prasītājs it īpaši apgalvo, ka atbildētāju rīcībā pēc Pirmās instances tiesas 1997. gada 16. aprīļa spriedumiem lietā T-20/94 *Hartmann*/Padome un Komisija (*Recueil*, II-595. lpp.) un lietā T-554/93 *Saint* un *Murray*/Padome un Komisija (*Recueil*, II-563. lpp.) netika pausta atšķirīga attieksme pret *SLOM 1983* ražotājiem un *SLOM 1984* ražotājiem, tādējādi neviens fakts neļāva pieņemt domu, ka tās beigu beigās varētu apsvērt Kopienas atbildības atzīšanu.
- 78 Šajā sakarā prasītājs norāda, ka ar 1998. gada 27. februāra vēstuli Komisija informēja Pirmās instances tiesu, ka tā plāno izteikt mierizlīgumu prasītājiem visās lietās, kas attiecas uz “Hartmann” veida *SLOM I* un *SLOM II* ražotājiem, un ka visi šo kategoriju ražotāji bez izņēmuma no Komisijas ir faktiski saņēmuši atjaunotu piedāvājumu. Prasītājs piebilst — ja patiesi mierizlīguma piedāvājumā netika noteiktas tās Nīderlandes ražotāju kategorijas, kuri bija atteikušies no kompensācijas piedāvājuma, kas bija izteikts saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93, un kuri vēlāk Pirmās instances tiesā cēla zaudējumu atlīdzības prasību, tad šāds rīcības veids atbilda tam, kas tika apspriests starp lietas dalībniekiem, un svarīgs ir fakts, ka attieksme pret *SLOM 1983* un *SLOM 1984* ražotājiem bija vienāda.
- 79 Padome esot noteikusi arī nosacījumus, lai, pamatojoties uz Pirmās instances tiesas 1997. gada 9. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-195/94 un T-202/94 *Quiller* un *Heusmann*/Padome un Komisija (*Recueil*, II-2247. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Quiller*”), kolektīvu kompensācijas piedāvājumu varētu izteikt tai ražotāju grupai, uz kuru attiecās šis spriedums, piedāvājumu, kurā netika izvirzītas nekādas atšķirības starp *SLOM 1983* ražotājiem un *SLOM 1984* ražotājiem, tā kā viens no ražotājiem lietā, kas bija minētā sprieduma pamatā, bija *SLOM 1983* ražotājs. Tas atzina, ka nepārdošanas saistības apgrūtināja visu viņa saimniecību, kamēr Kijē [*Quiller*] tajā gadījumā bija tādas zemnieku saimniecības daļas cesionārs, kura bija apgrūtināta ar nepārdošanas saistībām, kuras beidzās 1983. gadā, un kādas citas zemnieku saimniecības īpašnieks, kurā viņš turpināja piena ražošanu. Taču viņš uzsver, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Quiller* Pirmās instances tiesa apgalvoja vienīgi to — lai uz Kijē neattiektos kvotu sistēma, viņam nebija jāņem vērā fakts, ka viņam pēc 1983. gada vajadzētu atsākt piena ražošanu tajā saimniecības daļā, kuras cesionārs viņš bija, kas turklāt ir tāpat kā prasītāja gadījumā lietā, kurā pasludināts iepriekš 11. punktā minētais spriedums lietā *Spagl*.

80 Prasītājs turklāt atgādina, ka no 1998. gada 30. septembra neformālās sanāksmes Pirmās instances tiesā mutvārdu procesa izriet, ka tiesnesis referents kā “C” kategoriju identificēja ražotājus, kuriem iestādes bija piedāvājušas kompensāciju, bet kuri to bija noraidījuši zaudējumu aprēķināšanas metodes dēļ. Šajā kategorijā bija visi *SLOM I* un *SLOM II* ražotāji, attiecībā uz kuriem tika panākts mierizlīgums ar Komisiju pēc iepriekš 20. punktā minētā sprieduma lietā *Mulder III*. Prasītājs apgalvo, ka atbildētājas nekad nav izteikušās, ka *SLOM 1983* ražotāju apakšgrupa būtu ņēmusi vērā iespēju, ka iestādes varētu galīgi atgriezties pie Kopienas atbildības atzišanas.

81 Otrkārt, prasītājs atgādina, ka apsvērumos Regulā Nr. 2330/98, kas ļauj Komisijai reglamentēt dažādus zaudējumu atlīdzības pieteikumus, Padome apgalvo, ka pēc iepriekš 13. punktā minētā sprieduma lietā *Mulder II* iestādes “ir apņēmušās pilnībā izpildīt minēto tiesas [spriedumu]”, un norāda, ka “attiecīgie ražotāji pēc būtības ir tie, kam ir tiesības uz īpašu references daudzumu saskaņā ar noteikumiem, kas ar [...] Regulu Nr. 764/89 vai [...] Regulu Nr. 1639/91 pievienoti [...] Regulai Nr. 857/84”. Prasītājs apgalvo, ka šajā sakarā attieksme pret *SLOM I* un *SLOM II* ražotājiem bija identiska un ka nekas nenorādīja uz to, ka *SLOM 1983* ražotājiem kā *SLOM II* ražotāju apakšgrupai vajadzēja ņemt vērā iespēju, ka viņiem tiesības uz kompensāciju varētu būt liegtas galīgi. Prasītājs tāpat norāda — kad 2000. gadā pārrunās par iepriekš 13. punktā minētā sprieduma lietā *Mulder II* sekām Komisija apstrīdēja Kopienas atbildību pret viņu un pret citiem *SLOM 1983* ražotājiem, Komisijas nostāja bija tāda, ka visiem *SLOM* ražotājiem, kas bija saņēmuši galīgo references daudzumu, “vismaz vienreiz” būtu jāsaņem kompensācijas piedāvājums. Atbilstoši prasītāja teiktajam no tā izriet, ka Komisija arī šajā gadījumā neizvirzīja nekādas atšķirības starp *SLOM 1983* ražotājiem un *SLOM 1984* ražotājiem.

82 Treškārt, prasītājs konstatē, ka iepriekš 20. punktā minētais spriedums lietā *Mulder III* nodibināja faktu, ka visi Nīderlandes *SLOM* ražotāji, tostarp prasītājs, 1992. gadā ne mazāk leģitīmu iemeslu dēļ noraidīja kompensācijas piedāvājumu, kas bija izteikts saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93.

83 Pēc tā uzskatiem, lietās, uz kurām attiecas iepriekš 13. punktā minētais spriedums lietā *Mulder II* un iepriekš 20. punktā minētais spriedums lietā *Mulder III*, netiek apstrīdēts, ka pēdējais no minētajiem spriedumiem ir uzskatāms par modeli kolektīvam risinājumam ar visiem Nīderlandes *SLOM* ražotājiem. Turklāt 2000. gada otrajā semestrī *SLOM* ražotāju advokāts un Klainlangefelslū [*Kleinlangefelsloo*], *Stichting SLOM* pārstāvis, no vienas puses, un Komisijas pārstāvji, no otras puses, iesaistījās aktīvā apspriedē par visiem *SLOM* ražotājiem, kuriem 1991. gadā vai 1993. gadā bija paredzēts piešķirt galīgu *SLOM* references daudzumu un kuriem bija piedāvāts mierizlīgums saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93.

84 Prasītājs norāda, ka par lielu pārsteigumu Nīderlandes *SLOM* ražotājiem Komisija, atsaucoties uz iepriekš 18. punktā minēto spriedumu lietā *Böcker-Lensing*, 2000. gadā *SLOM 1983* ražotājiem atteicās piešķirt jebkādu kompensāciju, lai gan tie bija saņēmuši galīgu references daudzumu, kā tas bija arī prasītāja gadījumā. Komisija turklāt bija gatava principā atzīt Kopienas atbildību tikai pret *SLOM 1983* ražotājiem, kas varēja iesniegt neapstrīdamus rakstveida pierādījumus par to, ka tie 1983. gadā bija veikuši konkrētas darbības, lai pēc nepārdošanas saistībām varētu atsākt piena ražošanu.

85 Prasītājs uzskata — tas ir pretrunā labas pārvaldības pamatprincipam, ka Komisija novēloti nonāca pie Kopienas atbildības atzīšanas pret prasītāju un citiem Nīderlandes *SLOM 1983* ražotājiem, kuri bija saņēmuši references daudzumu. Viņam neesot nozīmes, kā Pirmās instances tiesa tiesiski kvalificē atbildētāju rīcību: labas pārvaldības principa pārkāpums, vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums, ļauna ticība, noilguma noteikumu pārkāpums vai tiesību noilgums (*rechtsverwerking*) vai citādi. Prasītājs vēlas apgalvot, ka šāda rīcība ir juridiski nepieņemama. Viņš turklāt uzskata, ka šāda rīcība ir nepārprotami ļaunticīga un ka atbildētājas ļaunprātīgi izmantoja ārkārtēji garo tiesvedības termiņu lietās iepriekš 13. punktā minētajā spriedumā lietā *Mulder II* un iepriekš 20. punktā minētajā spriedumā lietā *Mulder III*.

- 86 No prasītāja teiktā izriet, ka Komisija ar savu nemainīgo un loģisko attieksmi *SLOM* ražotājiem radīja tiesisko palāvību attiecībā uz faktu, ka tā vēlāk neapstrīdēs Regulā Nr. 2187/93 atzīto Kopienas atbildību un ka šādos apstākļos Komisijai vajadzētu zaudēt apstrīdējuma tiesības, jo šādas tiesības pirmo reizi tika izvirzītas 2000. gadā. Pēc prasītāja uzskatiem, vienkāršais fakts, ka Pirmās instances tiesa pasludināja spriedumu lietā *Böcker-Lensing*, sk. iepriekš 18. punktu, nevar radīt tādas sekas, ka Komisija tādējādi ir apstrīdējusi Kopienas atbildību pret *SLOM* ražotājiem, jo Komisijai bija jāpanāk un tā panāca vienošanos par zaudējumu atlīdzības apmēru ar prasītājiem lietās iepriekš 13. punktā minētajā spriedumā *Mulder II* un iepriekš 20. punktā minētajā spriedumā lietā *Mulder III*.
- 87 Visbeidzot prasītājs apgalvo, ka Komisija neapstrīd faktus, kas ir izklāstīti viņa prasības pieteikumā par Komisijas pārstāvju attieksmi pret Nīderlandes *SLOM* ražotājiem gadu gaitā.
- 88 Otrkārt, prasītājs norāda, ka pastāv atšķirības starp viņa situāciju un citu prasītāju situāciju lietās, kurās pasludināts iepriekš 18. punktā minētais spriedums lietā *Böcker-Lensing*, iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma* un lietā *Beusmans*, kuros Pirmās instances tiesa atzina, ka Kopienas atbildība pret Nīderlandes *SLOM 1983* ražotājiem nevar iestāties, pamatojot ar to, ka šie pēdējie nav pietiekami pierādījuši savu nodomu atsākt ražošanu pēc nepārdošanas saistību beigām.
- 89 Viņš uzskata, ka to apelācijas sūdzību iznākums, kuras iesniegtas par iepriekš 22. punktā minētajiem spriedumiem lietā *Bouma* un lietā *Beusmans*, attiecas arī uz šīs lietas iznākumu. Prasītājs uzskata — ja Tiesa galīgi atzīs, ka Kopiena ir atbildīga pret prasītājiem šajās abās lietās, no tā izrietēs, ka Kopiena ir atbildīga arī pret prasītāju pašreizējā lietā un vispārēji arī pret pārējiem *SLOM 1983* ražotājiem, kas ir

saņēmuši galīgu references daudzumu. Taču prasītājs apgalvo — ja Tiesa noraidīs apelācijas sūdzības, tas tomēr nenozīmētu, ka Kopiena nav atbildīga pret prasītāju šajā lietā, kā arī pret pārējiem *SLOM 1983* ražotājiem, kas ir saņēmuši galīgu references daudzumu.

90 Prasītājs norāda, ka viņa stāvoklis atšķiras no prasītāju stāvokļa lietās, uz kurām attiecas iepriekš 18. punktā minētais spriedums lietā *Böcker-Lensing*, iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma* un lietā *Beusmans*. Viņš norāda, ka kopš 1991. gada viņam ir galīgs references daudzums, ko viņš ir saņēmis saskaņā ar Regulu Nr. 1639/91, un ka Kopienas atbildība attiecībā uz viņu nekad nav bijusi apstrīdēta kopš iepriekš 13. punktā minētā sprieduma pasludināšanas lietā *Mulder II*. No minētā sprieduma, kā arī no Regulas Nr. 2187/93 un Regulas Nr. 2330/98 skaidri izriet, ka starp *SLOM I* un *SLOM II* ražotājiem nevajadzētu ieviest nekādas atšķirības. Turpretī Boumas un Beusmansa rīcībā vienmēr nav bijis galīgs references daudzums, kamēr Bokera-Lensinga [*Böcker-Lensing*] references daudzums tika piešķirts tikai 1995. gadā. Prasītājs atgādina arī to, ka nevienam no trim iepriekš minētajiem ražotājiem netika piedāvāts izlīgums saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93. Atbildētājas nekad nav atzinušas Kopienas atbildību pret šiem trim ražotājiem, attiecībā uz kuriem pasludināti iepriekš minētie trīs spriedumi, un tādēļ Komisija viņu gadījumā nekad neatgriezies pie skaidri izteiktas Kopienas atbildības atzišanas.

91 Visbeidzot, prasītājs apstiprina, ka tiesiski nav pieņemami, ka Kopienas atbildība pret *SLOM 1983* ražotājiem tiek vērtēta uz cita pamata, nekā izmantots attiecībā pret *SLOM I* ražotājiem, un viņš uzskata, ka Pirmās instances tiesas vērtējums iepriekš 22. punktā minētajos spriedumos lietā *Bouma* un lietā *Beusmans* ir nepareizs, jo tā atzina, ka *SLOM 1983* pierādīšanas pienākumam vajadzēja būt lielākam nekā *SLOM I* ražotājiem, lai arī to situācijas bija identiskas. Viņš atkārtu tos pamatus, ko Beusmans izvirzīja savā apelācijas sūdzībā par Pirmās instances tiesas spriedumu lietā T-73/94, norādīdams, ka viņš tos izmanto, un precizēdams, ka Pirmās instances tiesai nav jāizskata to pamatotība.

- 92 Tādēļ, runājot par pierādījumiem, prasītājs apstiprina, ka, ņemot vērā atbildētāju rīcību pēc iepriekš 6. punktā minētā sprieduma lietā *Mulder I* pasludināšanas, neviens no *SLOM 1983* ražotājiem nedomāja par dokumentu saglabāšanu, kuri attiecās uz savas vai savu saimniecību vadību 1983. gadā. Prasītājs norāda, ka vairums *SLOM 1983* ražotāju, tostarp viņš pats, 2000. gadā vairs nevarēja iesniegt pierādījumus tam, ka viņi 1983. gadā bija veikuši konkrētus pasākumus, lai atsāktu piena ražošanu, lai arī zināms *SLOM 1983* ražotāju skaits, kam nejaušības dēļ bija saglabājušies noteikti pierādījumi, iesniedza tos Komisijai, lai gan tiem nebija tāda pienākuma. Šādos apstākļos Komisija pierādījumus uzskatīja par pietiekamiem tikai dažās lietās, kā rezultātā tika izmaksāta zaudējumu atlīdzība bez tiesas iejaukšanās.
- 93 Šajā sakarā prasītājs norāda, ka faktu rašanās laikā nebija vajadzīgs iesniegt dokumentus, lai pamatotu kvotas pieprasījumu un zaudējumu atlīdzības prasību. Viņš piebilst, ka pašreizējās prasības par pierādījumiem — vairāk nekā desmit gadus pēc faktu rašanās apstākļiem — tika noteiktas pēc ražotāju juridiskā pienākuma saglabāt grāmatvedības dokumentus termiņa beigām un pēc vairākām reorganizācijām Nīderlandes Lauksaimniecības ministrijā, kā rezultātā tā vairs nevar izsniegt informāciju.
- 94 Prasītājs turklāt norāda uz Komisijas pausto, ka “pagātnē tā atzinusi”, ka attiecībā uz ražotājiem, kas bija saņēmuši galīgu references daudzumu, tika pieņemts, ka viņi pēc nepārdošanas saistību termiņa beigām plāno atsākt piena ražošanu. Prasītājs precizē, ka Komisija *SLOM 1983* ražotājiem, kas bija saņēmuši galīgu references daudzumu, nekad nav izvirzījusi nekādas prasības par papildu pierādījumiem to nodomam atsākt piena ražošanu, pirms tā 2000. gadā pārtrauca pārrunas ar Nīderlandes *SLOM* ražotāju advokātu par iepriekš 20. punktā minētā sprieduma lietā *Mulder III* seku reglamentēšanu.
- 95 Treškārt, prasītājs apstrīd apgalvojumu, ko netieši ir izvirzījusi Padome un saskaņā ar kuru viņam netika piedāvāta zaudējumu atlīdzība no Komisijas atbilstoši Regulai

Nr. 2330/98, jo trūka pierādījumu par viņa nodomu atsākt piena ražošanu pēc nepārdošanas saistību termiņa beigām. Regula Nr. 2330/98 tiktāl, ciktāl tā attiecas tikai uz *SLOM* ražotājiem, attiecībā uz kuriem Kopienas atbildība līdz tam brīdim tika atzīta, nevarēja būt piemērojama tiem, kas tāpat kā prasītājs jau bija panākuši Kopienas atbildības atzīšanu.

- 96 Prasītājs turklāt uzskata, ka tas ir nepareizs apgalvojums. No vienas puses, ar to tiek norādīts, ka pierādījums nodomam atsākt piena ražošanu pēc nepārdošanas saistību termiņa beigām ietekmēja lēmumu par priekšlikumu piedāvāt zaudējumu atlīdzību saskaņā ar Regulu Nr. 2330/98.
- 97 No otras puses, Komisija zināmos gadījumos pat pēc iepriekš 18. punktā minētā sprieduma lietā *Böcker-Lensing* izteica zaudējumu atlīdzības piedāvājumus saskaņā ar Regulu Nr. 2330/98, neizvirzot Nīderlandes *SLOM 1983* ražotājiem nekādus nosacījumus, it īpaši par nodoma atsākt piena ražošanu pierādīšanu, attiecībā uz kuriem Komisija bija atteikusies atzīt Kopienas atbildību galīga references daudzuma trūkuma dēļ.
- 98 Prasītājs norāda, ka tā notika it īpaši prasītāju *J. I. M., W. Spikker* un *T. J. W. Kraaienvanger* gadījumā lietā T-533/93, kas saņēma zaudējumu atlīdzības piedāvājumu saskaņā ar Regulu Nr. 2330/98 attiecīgi 1999. gada 29. aprīlī un 2000. gada maijā.
- 99 Turklāt pat pirms Regulas Nr. 2330/98 pieņemšanas Komisija nosūtīja zaudējumu atlīdzības piedāvājumus dažiem Nīderlandes *SLOM 1983* ražotājiem, kā, piemēram, prasītājam *V. Brūveram* [*W. Brouwer*] (lieta T-533/93), kam zaudējumu atlīdzības piedāvājums tika izteikts 1997. gadā un pēc piekrišanas atlīdzība pārskaitīta 1999. gada aprīlī.

- 100 Saskaņā ar prasītāja teikto iepriekš minētie fakti pierāda, ka atbilstoši nemainīgam rīcības veidam pat pēc Regulā Nr. 2187/93 noteikto termiņu beigām, kā arī pēc iepriekš 18. punktā minētā sprieduma lietā *Böcker-Lensing* Komisija turpināja izteikt jaunus zaudējumu atlīdzības piedāvājumus *SLOM 1983* ražotājiem, attiecībā pret kuriem Kopienas atbildība tika atzīta daudz vēlākā stadijā tā fakta dēļ, ka šie ražotāji galīgu references daudzumu bija saņēmuši tikai pēc Regulā Nr. 2187/93 noteikto termiņu beigām.
- 101 Padome un Komisija uzskata, ka nosacījumi, lai iestātos Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība, šajā gadījumā nav izpildīti, tādēļ prasība ir jānoraida.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 102 Vispirms ir jāatgādina — kā tas izriet no pastāvīgās judikatūras — Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība par tās iestāžu nelikumīgu rīcību EKL 288. panta otrās daļas izpratnē ir pakļauta nosacījumu kopumam, proti, iestādēm pārmestajai rīcībai jābūt nelikumīgai, zaudējumiem ir patiesi jāpastāv un ir jāpastāv cēloņsakarībai starp attiecīgo rīcību un zaudējumiem (Tiesas 1971. gada 28. aprīļa spriedums lietā 4/69 *Lütticke*/Komisija, *Recueil*, 325. lpp., 10. punkts, un 1981. gada 17. decembra spriedums apvienotajās lietās no 197/80 līdz 200/80, 243/80, 245/80 un 247/80 *Ludwigshafener Walzmühle* u.c./Padome un Komisija, *Recueil*, 3211. lpp., 18. punkts; Pirmās instances tiesas 1995. gada 13. decembra spriedums apvienotajās lietās T-481/93 un T-484/93 *Exporteurs in Levende Varkens* u.c./Komisija, *Recueil*, II-2941. lpp., 80. punkts; iepriekš 22. punktā minētais spriedums lietā *Bouma*, 39. punkts, un iepriekš 22. punktā minētais spriedums lietā *Beusmans*, 38. punkts, kas ir apstiprināti ar iepriekš 26. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*, 43. punkts, un iepriekš 59. punktā minētais spriedums lietā *Gosch*/Komisija, 41. punkts).
- 103 Runājot par piena ražotāju situāciju, kuri bija uzņēmušies nepārdošanas saistības, Kopienas atbildība ir iestājusies attiecībā uz katru ražotāju, kas ir cietis zaudējumus

tā fakta dēļ, ka tam, piemērojot Regulu Nr. 857/84, tika liegts piegādāt pienu (iepriekš 13. punktā minētais spriedums lietā *Mulder II*, 22. punkts). Šāda atbildība ir balstīta uz tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu (iepriekš 22. punktā minētais spriedums lietā *Bouma*, 40. punkts, un iepriekš 22. punktā minētais spriedums lietā *Beusmans*, 39. punkts, kas ir apstiprināti ar iepriekš 26. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*, 45.–47. punkts, un iepriekš 59. punktā minētais spriedums lietā *Gosch/Komisija*, 42. punkts).

- 104 Tomēr uz šo principu var atsaukties attiecībā pret Kopienas tiesisko regulējumu tikai tiktāl, ciktāl pati Kopiena iepriekš ir izveidojusi situāciju, kas varētu radīt tiesisko palāvību (Tiesas 1992. gada 10. janvāra spriedums lietā *C-177/90 Kühn, Recueil*, I-35. lpp., 14. punkts; iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, 41. punkts, un lietā *Beusmans*, 40. punkts, kas ir apstiprināti ar iepriekš 26. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*, 45.–47. punkts, un iepriekš 59. punktā minētais spriedums lietā *Gosch/Komisija*, 43. punkts).

- 105 Tādējādi ražotājs, kas ar Kopienas tiesību aktu vispārējo interešu labā un pret atlīdzību tika aicināts pārtraukt piena pārdošanu uz noteiktu laiku, var tiesiski sagaidīt, ka saistību termiņa beigās viņš netiks pakļauts ierobežojumiem, kas viņu ietekmē specifiskā veidā tieši tādēļ, ka viņš ir izmantojis Kopienas tiesiskajā regulējumā piedāvātās iespējas (iepriekš 6. punktā minētie spriedumi lietā *Mulder I*, 24. punkts, un *Von Deetzen*, 13. punkts). Turpretī tiesiskās palāvības aizsardzības princips nav pretrunā ar to, ka papildu nodevas režīma ietvaros ražotājam tiek noteikti ierobežojumi tā iemesla dēļ, ka viņš zināmā laika periodā, kas ir noteikts pirms minētās regulas stāšanās spēkā, pēc paša brīvprātīgi pieņemta lēmuma nav pārdevis pienu vai ir pārdevis pienu samazinātā daudzumā, ko nav veicinājis Kopienas tiesību akts (iepriekš 104. punktā minētais spriedums lietā *Kühn*, 15. punkts; iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, 42. punkts, un lietā *Beusmans*, 41. punkts, kas ir apstiprināti ar iepriekš 26. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*, 45.–47. punkts, un iepriekš 59. punktā minētais spriedums lietā *Gosch/Komisija*, 44. punkts).

106 Turklāt no iepriekš 11. punktā minētā sprieduma lietā *Spagl* izriet, ka Kopiena, nepārkāpjot tiesiskās palāvības aizsardzības principu, nevar automātiski izslēgt no kvotu saņēmēju loka visus ražotājus, kuru nepārdošanas vai saimniecību pārveidošanas saistības beidzās 1983. gadā, it īpaši tādus ražotājus, kuri kā prasītājs Spahls [*Spagl*] nevarēja atsākt piena ražošanu tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar viņu saistībām (iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, 43. punkts, un lietā *Beusmans*, 42. punkts, kas ir apstiprināti ar iepriekš 26. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*, 53. punkts, un iepriekš 59. punktā minētais spriedums lietā *Gosch*/Komisija, 45. punkts). Tiesa šī sprieduma 13. punktā ir lēmusi:

“Kopienų likumdevējs var pamatoti noteikt termiņu, kas saistīts ar ieinteresēto personu nepārdošanas vai pārveidošanas saistību perioda beigu termiņu, paredzot no [noteikumu par īpašā references daudzuma piešķiršanu] piemērošanas loka izslēgt tos ražotājus, kas pienu nav piegādājuši visa attiecīgā references gada laikā vai tā daļā tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar nepārdošanas vai pārveidošanas saistībām. Turpretī tiesiskās palāvības [aizsardzības] princips, kā tas ir interpretēts iepriekš minētajā judikatūrā, ir pretrunā ar to, ka šāda veida termiņš tiek noteikts ar tādiem nosacījumiem, kuru rezultātā no [šo noteikumu] piemērošanas loka tiek izslēgti ražotāji, kuri pienu nav piegādājuši visa references gada laikā vai tā daļā tādēļ, ka tika pildītas saistības, kas noteiktas saskaņā ar Regulu Nr. 1078/77.”

107 Tāpat no minētā sprieduma var saprātīgi secināt, ka ražotāji, kuru saistību termiņš beidzās 1983. gadā, savu prasību par zaudējumu atlīdzību var pamatoti balstīt uz tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu tikai tad, ja viņi pierāda, ka iemesli, kādēļ viņi references gada laikā nav atsākuši piena ražošanu, ir saistīti ar faktu, ka viņi bija pārtraukuši ražošanu uz zināmu laiku un ka šādas ražošanas organizatorisku apsvērumu dēļ viņi to nevarēja atsākt nekavējoties (iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, 45. punkts, un lietā *Beusmans*, 44. punkts, kas ir apstiprināti ar iepriekš 26. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*, 62. un 63. punkts, un iepriekš 59. punktā minētais spriedums lietā *Gosch*/Komisija, 47. punkts).

108 Turklāt no iepriekš 13. punktā minētā sprieduma lietā *Mulder II* 23. punkta izriet, ka Kopienas atbildība ir atkarīga no nosacījuma, ka ražotāji ir skaidri izteikuši savu nodomu atsākt piena ražošanu pēc nepārdošanas saistību beigām. Lai prettiesiskums, kura rezultātā par spēkā neesošām tika atzītas regulas, kuras bija *SLOM* ražotāju situācijas rašanās pamatā, radītu šiem ražotājiem tiesības uz zaudējumu atlīdzību, tiem bija jāsakaras ar traucējumiem atsākt piena ražošanu. Tas nozīmē, ka ražotāji, kuru saistības beidzās pirms Regulas Nr. 857/84 stāšanās spēkā, ražošanu atsāka vai vismaz centās to darīt, veicot ieguldījumus vai remontdarbus, vai saglabājot šai ražošanai vajadzīgo aprīkojumu (iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, 46. punkts, un lietā *Beusmans*, 45. punkts, kas ir apstiprināti ar iepriekš 26. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*, 89.–91. punkts, un iepriekš 59. punktā minētais spriedums lietā *Gosch/Komisija*, 48. punkts).

109 Ja ražotājs nav paudis šādu nodomu, viņš nevar apgalvot tiesisko paļāvību par iespēju atsākt piena ražošanu nenoteiktā laikā nākotnē. Šādos apstākļos viņa stāvoklis neatšķiras no tirgus dalībnieku stāvokļa, kas pienu neražo un kam pēc piena kvotu režīma ieviešanas 1984. gadā tika liegts uzsākt piena ražošanu. Pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka tirgus kopējā organizācijā, kuras mērķis ietver pastāvīgu pielāgošanos sakarā ar ekonomiskās situācijas pārmaiņām, tirgus dalībnieki nevar pamatoti balstīt savu tiesisko paļāvību uz faktu, ka viņi netiks pakļauti ierobežojumiem, kas izriet no iespējamajiem noteikumiem, kas tiek pieņemti saistībā ar tirgus politiku vai strukturālo politiku (skat. iepriekš 22. punktā minētos spriedumus lietā *Bouma*, 47. punkts, un lietā *Beusmans*, 46. punkts un lietā minētā judikatūra, ko apstiprina ar iepriekš 26. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*, 99.–102. punkts, un iepriekš 59. punktā minēto spriedumu lietā *Gosch/Komisija*, 49. punkts).

110 Ņemot vērā šajā gadījumā faktu, ka laikā no nepārdošanas saistību termiņa beigu datuma, 1983. gada 1. oktobra, līdz kvotas režīma spēkā stāšanās datumam, 1984. gada 1. aprīlim, prasītājs nav atsācis ražošanu, lai viņa zaudējumu atlīdzības prasību varētu atzīt par pamatotu, viņam ir jāpierāda, ka viņam bija nodoms

ražošanu atsākt nepārdošanas saistību termiņa beigās un ka tas bija neiespējami Regulas Nr. 857/84 stāšanās spēkā dēļ (iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, 48. punkts, un lietā *Beusmans*, 47. punkts, kas ir apstiprināti ar iepriekš 26. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bouma* un *Beusmans*, 99.–102. punkts).

- 111 Pirmkārt, šajā sakarā ir jāatzīst, ka prasītājs nav iesniedzis pierādījumus nedz tam, ka viņš ir vērsies valsts iestādēs, lai saņemtu references daudzumu 1984. gadā, kad stājās spēkā piena kvotu režīms, nedz tam, ka būtu veicis citus pasākumus, kas varētu pierādīt viņa nodomu atsākt piena ražošanu pēc nepārdošanas saistību termiņa beigām.
- 112 Runājot par pierādījumiem, kas attiecas uz prasītāja nodomu atsākt savu darbību piena ražošanā pēc nepārdošanas saistību termiņa beigām, vispirms ir jāatzīst, ka viņa 2003. gada 20. janvāra elektroniskajā vēstulē, kas iesniegta pēc Pirmās instances tiesas prasības, prasītāja advokāts apstiprināja, ka šo lietu izvēlējies kā paraugprāvu, jo prasītājs nevarot vairs pierādīt, ka viņš 1983. gadā būtu veicis pasākumus ražošanas atsākšanai, tādējādi šīs lietas risinājums esot atkarīgs vienīgi no jautājuma, kāda ir to ražotāju tiesiskā situācija, kas saņēma zaudējumu atlīdzības piedāvājumu un to noraidīja.
- 113 Turklāt pretēji atbildētāju nostājai prasītājs uzskata, ka iepriekš minēti pierādījumi vairs nav iesniedzami, jo attiecīgā Nīderlandes ministrija vairs nevar izsniegt informāciju, tomēr uz Pirmās instances tiesas jautājumu tiesas sēdē prasītājs atbildēja, ka viņš nav veicis pasākumus, lai saņemtu šādu informāciju.

- 114 Visbeidzot prasītājs tiesas sēdē norādīja, ka pēc 1983. gada un līdz 1984. gada beigām viņš esot turpinājis uzturēt kūtis un pļavas, jo viņš noteiktā laikā esot vēlējies atsākt piena ražošanu. Viņš piebilda, ka piena kvotu režīma dēļ viņš esot pagarinājis zemes nomas līgumus ar turpmākiem gadskārtējiem līgumiem, jo viņam esot bijis nodoms 1984. gada vasarā atsākt darbību piena saimniecībā.
- 115 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāatzīst, ka prasītāja iespējamais nodoms atsākt piena ražošanu pēc nepārdošanas saistību termiņa beigām nav pamatots ar objektīviem pierādījumiem, bet gan tikai ar viņa paša izteikumiem, lai gan viņa rīcībā bija seši mēneši, lai veiktu konkrētus pasākumus šādas darbības atsākšanai.
- 116 Otrkārt, runājot par prasītāja argumentu attiecībā uz apgalvotajām atšķirībām starp viņa situāciju un to prasītāju situāciju, uz kuriem attiecas iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, lietā *Beusmans* un iepriekš 18. punktā minētais spriedums lietā *Böcker-Lensing*, tādā nozīmē, ka atšķirībā no viņa gadījuma Boumas un Beusmansa rīcībā joprojām nebija galīga references daudzuma, kamēr Bokeram-Lensingam tikai 1995. gadā tika piešķirts references daudzums, ir jānorāda — fakts, ka prasītājs, stājoties spēkā Regulai Nr. 1639/91, bija saņēmis pagaidu references daudzumu, nenozīmē to, ka viņam Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības ietvaros bija tiesības uz zaudējumu atlīdzību (iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, 50. punkts, un lietā *Beusmans*, 49. punkts).
- 117 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka kvotu piešķiršana bija paredzēta Padomes un Komisijas regulās, kuru mērķis bija atlīdzināt par situāciju, ko radīja agrāks prettiesisks akts. Lai nodrošinātu, ka kvotas saņem tie, kam patiešām bija nodoms ražot pienu, un lai izvairītos no tā, ka ražotāji pieprasa kvotas tikai ar mērķi iegūt ekonomiskas priekšrocības, likumdevējs attiecībā uz to piešķiršanu noteica virkni nosacījumu (iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, 51. punkts, un lietā *Beusmans*, 50. punkts).

- 118 Fakts, ka ražotājam atteikta kvota, jo viņš pieprasījuma iesniegšanas laikā neatbilda nosacījumiem, kas noteikti Kopienu tiesību aktos par kompensāciju saistībā ar Regulas Nr. 857/84 prettiesiskumu, neizslēdz to, ka, beidzoties viņa saistību termiņam, viņš varētu tiesiski paļauties uz iespēju atsākt piena ražošanu un ka līdz ar to viņam būtu tiesības uz zaudējumu atlīdzību atbilstoši nosacījumiem, kas ir noteikti iepriekš 13. punktā minētajā spriedumā lietā *Mulder II*. Savukārt var būt iespējams arī tas, ka ražotāji pēc nepārdošanas saistību termiņa beigām nevēlējās atsākt piena ražošanu un dažus gadus vēlāk tomēr saņēma references daudzumu tiktāl, ciktāl tie tajā brīdī atbilda izvirzītajiem nosacījumiem (iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, 52. punkts, un lietā *Beusmans*, 51. punkts).
- 119 Tā rezultātā fakts par vēlāk saņemtu pagaidu references daudzumu, kas pēc tam pārvērties par galīgu references daudzumu, pats par sevi nepierāda, ka ražotājam pēc nepārdošanas saistību termiņa beigām bija nodoms atsākt piena ražošanu (iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, 53. punkts, un lietā *Beusmans*, 52. punkts).
- 120 Visbeidzot, nav pieņemams prasītāja arguments, ka Regula Nr. 2187/93 attiecas uz visiem piena ražotājiem, kas varēja prasīt zaudējumu atlīdzību saskaņā ar iepriekš 13. punktā minēto spriedumu lietā *Mulder II* un ka ar to tiek izteikti atzīta Kopienas atbildība pret ražotājiem, kas saskaņā ar Regulu Nr. 764/89 un Regulu Nr. 1639/91 ir saņēmuši galīgu references daudzumu, tostarp pats prasītājs, kuri turklāt ir saņēmuši individuālus zaudējumu atlīdzības piedāvājumus saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93.
- 121 Šajā sakarā, pirmkārt, ir jāatzīst, ka pretēji prasītāja apgalvotajam iestādes 1992. gada 5. augusta paziņojumā neteica, ka tās atlīdzinās zaudējumus visiem attiecīgajiem SLOM ražotājiem. Tās izteikti paredzēja zaudējumu atlīdzības saņemšanas iespēju "katram ražotājam [...], kas ir cietis atlīdzināmus zaudējumus sprieduma lietā [*Mulder II*, skat. iepriekš 13. punktu,] nozīmē, jo tas nav varējis pieņemt laika

periodā saņemt piena kvotu, ievērojot savu dalību sistēmā, ko izveido Regula [..] Nr. 1078/77 un kas patiešām atbilst no šī sprieduma izrietošajiem kritērijiem un nosacījumiem”.

122 Otrkārt, Regula Nr. 2187/93 paredzēja ieviest kolektīvu regulējumu attiecībā uz *SLOM* ražotājiem, kas atbilda zināmiem kritērijiem. No vienas puses, tās preambulas ceturtajā apsvērumā ir skaidri minēts, ka potenciālo prasītāju lielais skaits izslēdz iespēju izskatīt katru situāciju individuāli, un, no otras puses, preambulas pēdējā apsvērumā un 14. pantā ir minēts, ka saskaņā ar minētās regulas noteikumiem piena ražotājiem izteiktā zaudējumu atlīdzības piedāvājuma nepieņemšana nozīmē Kopienas piedāvājuma atteikumu, kā rezultātā attiecīgajām Kopienas iestādēm nākotnē tas vairs nav saistošs. Šādā gadījumā Kopienas zaudējumu atlīdzināšanas pienākums ir jāizskata tiesas ceļā katrā lietā atsevišķi.

123 No Regulas Nr. 2187/93 teksta un jo īpaši no minētā, ka potenciāli iesaistīto ražotāju ievērojamā skaita dēļ individuālas situācijas nav ņemamas vērā, skaidri izriet, ka tajā minētā zaudējuma atlīdzība atbilst mēģinājumam kolektīvi un pēc vienotas likmes ārpustiesiski reglamentēt visas situācijas, kuras rodas no Regulas Nr. 857/84 piemērošanas, turklāt saskaņā ar iepriekš 13. punktā minētajā spriedumā lietā *Mulder II* noteiktajiem vispārējiem parametriem. Šāds piedāvājums pats par sevi pēc definīcijas nenozīmē atbildības atzīšanu pret katru potenciāli iesaistīto ražotāju.

124 Kā jau Pirmās instances tiesa ir lēmusi, fakts, ka prasītājs, piemērojot Regulu Nr. 2187/93, bija saņēmis zaudējumu atlīdzības piedāvājumu, nevar būt pierādījums, ka izpildīti nosacījumi, kas ir vajadzīgi, lai šī sprieduma 102. punktā minētās judikatūras nozīmē iestātos Kopienas atbildība par šajā lietā izvirzīto kaitējumu. Šī regula pēc rakstura bija izlīguma piedāvājums, kas tika adresēts konkrētiem ražotājiem, kura pieņemšana bija brīvprātīga, un tā tika uzskatīta par alternatīvu strīda tiesiskam risinājumam. Gadījumā, kad ražotājs nepieņēma piedāvājumu, viņš

saglabāja tiesības celt tiesā zaudējumu atlīdzības prasību saskaņā ar EKL 288. panta otro daļu (skat. iepriekš 59. punktā minēto spriedumu lietā *Gosch*/Komisija, 69. punkts, un lietā minēto judikatūru).

- 125 Līdz ar to Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka prasītājs, noraididams piedāvājumu, kas tam tika izteikts saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93, nostādīja sevi ārpus šajā regulā noteiktā ietvara un tādēļ viņam bija pienākums pierādīt, ka ir izpildīti vajadzīgie nosacījumi par Kopienas atbildības iestāšanos (šajā sakarā skat. iepriekš 59. punktā minēto spriedumu lietā *Gosch*/Komisija, 70. punkts).
- 126 Šādos apstākļos prasītājs šajā tiesvedībā nevar pamatoti atsaukties uz Kopienas atbildības apgalvoto atzīšanu tā fakta dēļ, ka viņš ir saņēmis saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93 izteiktu zaudējumu atlīdzības piedāvājumu. Tāpat viņš nevar lietderīgi atsaukties uz Padomes un Komisijas rīcību pārrunu laikā, kuras līdz 2000. gadam notika ar *SLOM* ražotāju pārstāvjiem, lai apgalvotu tiesiskās palāvības esamību, kas atbildētājam šajā gadījumā liegtu apstrīdēt to atbildību.
- 127 Kā zaudējumu atlīdzības piedāvājums, tā arī iepriekš minētā rīcība atbilda kolektīva mierizlīguma mēģinājumam, uz kura pamata zināmiem ražotājiem tika piedāvāta zaudējumu atlīdzība. Taču Pirmās instances tiesai, novērtējot nosacījumus par Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanos attiecībā uz konkrētu *SLOM* ražotāja situāciju, šis kolektīvais mierizlīguma regulējums nav nekādā veidā saistošs.
- 128 Tādēļ prasītājs nevar apgalvot, ka zaudējumu atlīdzības piedāvājuma saņemšana saskaņā ar Regulu Nr. 2187/93 no Nīderlandes iestādēm nozīmē skaidri izteiktu Kopienas atbildības atzīšanu, un fakts, ka pretēji prasītājiem lietās, kurās pieņemti

iepriekš 22. punktā minētie spriedumi lietā *Bouma*, lietā *Beusmans* un iepriekš 18. punktā minētais spriedums lietā *Böcker-Lensing*, viņš ir saņēmis šādu piedāvājumu, tādējādi viņu atšķir no minētajiem prasītājiem un atbrīvo no pienākuma pierādīt savu nodomu atsākt piena ražošanu, beidzoties saistību termiņam.

129 No visa iepriekš minētā izriet, ka prasītājs nav pierādījis cēloņsakarību starp Regulu Nr. 857/84 un apgalvotajiem zaudējumiem. Līdz ar to ir jāatzīst, ka Kopienas atbildība pret prasītāju sakarā ar Regulas Nr. 857/84 piemērošanu neiestājas, un nav jāpārbauda, vai ir izpildīti pārējie šādas atbildības nosacījumi.

130 Līdz ar to nav jāizskata jautājums par noilgumu.

131 No tā izriet, ka prasība, ko ir cēlis J. K. Bloums, ir jānoraida. Tās prasības iznākums šajā lietā, ko ir cēlušī prasītāji, kuru vārdi ir norādīti pielikumā, netiek skarts.

Par tiesāšanās izdevumiem

132 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tam jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Padomes un Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta)

nospriež:

- 1) **prasību, ko ir cēlis J. K. Bloums, noraidīt;**
- 2) **prasītājs atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 3) **tās prasības iznākums šajā lietā, ko ir cēlušī prasītāji, kuru vārdi ir norādīti pielikumā, netiek skarts.**

Vilaras

Martins Ribeiro

Jūrimāe

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2006. gada 30. maijā.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

E. Coulon

M. Vilaras

PIELIKUMS

Pārējo prasītāju vārdi lietā T-87/94

- B. A. Kokkeler, ar dzīvesvietu Dēnekampā [Denekamp] (Nīderlande)

- H. Rossel, ar dzīvesvietu Zutfenā [Zutphen] (Nīderlande)

- A. J. Keurhorst, ar dzīvesvietu Neibrūkā [Nijbroek] (Nīderlande)

- A. J. Scholten, ar dzīvesvietu De Krimā [De Krim] (Nīderlande)

- G. E. J. Wilmink, ar dzīvesvietu Ambta-Deldenā [Ambt-Delden] (Nīderlande)